

Poesipiloter och en bokdansande skola

LÄSPLOGEN 2021

En inspirationsrapport om barns
läsfrämjande från Textpiloterna

IDÉN BAKOM LÄSPLOGEN är enkel. Det händer saker när barn och ungdomar försöker få fler att läsa. Den som försöker få andra att läsa ägnar sig åt något viktigt, både för egen och andras del. Att finna glädjen med en bok och dela den med en vän är stort. Att framföra en dikt inför yngre elever kan få självkänslan att växa. Att bygga upp ett klassrumsbibliotek skapar gemenskap och att läsa högt för gosedjur är mysigt.

DEN GLÄDJEN vi har känt när vi har tagit del av alla bidrag till Läsplogen 2021 vill vi dela med oss av. Vi tycker att det finns många bra idéer om läsfrämjande både bland vinnarna och de övriga bidragen. Vår förhoppning är att denna rapport om Läsplogen 2021 ska kunna inspirera fler läsfrämjare, både i och utanför Tensta.

Katarina Lycken Rüter, ordförande i föreningen Textpiloterna

OM LÄSPLOGEN

Läsplogen är ett pris för läsfrämjande i närområdet som kan gå till elever på grundskolor i Tensta. Priset delas ut av den ideella föreningen Textpiloterna. Syftet är att uppmuntra elever att använda sin kreativitet för att bidra till ett läsande Tensta. Prissumman är 5 000 kronor och priset möjliggörs genom en donation från Cilla Dalén, som avsatte en del av prissumman från Ingvar Lundbergpriset 2020. Läsplogen kommer att delas ut 2021–2025.

Några lysande läsfrämjande idéer:

- qr-koder till boktipsfilmer
- skolpodd
- bildspel
- läsa sagor på engelska
- utställning
- bokmärken
- läsa poesi
- smakprov
- bokdans
- inlägg på Instagram
- boksamtal
- dela ut dikter
- högläsning för yngre elever, syskon, föräldrar, släktingar och gosedjur
- klassrumsbibliotek
- utebibliotek
- skriva egna böcker
- bokfika
- pins med egen symbol.

JURYN FÖR LÄSPLOGEN 2021 bestod av Melody Farshin, stand up-komiker och författare, Bengt-Erik Engholm, författare och Katarina Lycken Rüter, representant för Textpiloterna.

4 AV 4

13

1-HELA SKOLAN

2

F-9

Precis som alla deltagare fick Lulia Semhar diplom för sitt bidrag. Dessutom utsågs hon till vinnare eftersom hon sitter i Elinsborgsskolans biblioteksråd.
Foto: Annelie Drewsen

INSPIRERAS AV TENSTAS ELEVER

Sammanlagt kom det in 13 bidrag till Läsplogen 2021. Det fanns många bra idéer och välformulerade beskrivningar av läsfrämjande i Tensta. På de följande sidorna presenteras ett axplock av bidragen. Kanske hittar du något att inspireras av det läsfrämjande arbetet? Några av texterna är förkortade.

→ Två elever i årskurs 5, Hjulsta grundskola

Hur tänkte vi innan?

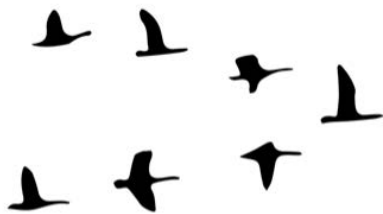
– Vi ville höja läsintresset hos förskoleklassen så att de kan få läsa och låna böcker på vårt skolbibliotek. Vi vet att det är viktigt att börja läsa redan när man är 6 år. Man kan lära sig nya ord och få bättre fantasi.

Vad gjorde vi?

– Vi kontaktade vår fröken som vi hade när vi var 6-åringar. Hon tyckte om vår idé. Vi läste böcker som handlade om känslor och roliga böcker. Vi ville se hur 6-åringarna skulle reagera på våra böcker. Vi ville också att de skulle låna våra böcker i biblioteket.

Vad blev vi glada av och fanns de något vi blev förvånade över?

– Vi blev jätteglada av att se förskoleklassen le och se så glada ut när vi läste. Vi blev också glada av att vi även kunde leka några lekar som handlade om att vara snäll mot varandra. Vi blev väldigt förvånade över att några 6-åringar läste lite för oss och berättade att vi hade lärt dem att läsa! De gav oss mycket kärlek. Att läsa för 6-åringar har varit så roligt att vi vill gärna fortsätta att läsa för dem. Vi vet att vi kan vara förebilder för skolans yngsta elever, de gjorde oss varma i hjärtat.

”Vi blev jätteglada
av att se förskoleklassen
le och se så glada ut
när vi läste.”

→ **En elev i årskurs 3,
Enbacksskolan**

Vad gjorde du?

– Jag gick till Spånga by och jag läste böcker för barn. De barnen gillade böckerna jag läste för dem. Jag läste för min familj och de gillade böckerna. När jag är i skolbiblioteket så brukar jag rekommendera dem till mina vänner. Jag gillar att höra att fler människor läser! Jag vill och hoppas att fler läser!

”Vi fick applåder efter
varje lässtund ...”

→ Två elever i klass 5A, Hjulsta grundskola

Vad gjorde ni?

– På fredagar gick vi till tvåorna och läste en halvtimme i båda grupperna. En av oss läste böcker från Palle-serien av Jörn Jensen. Det finns olika nivåer så vi tog den svåraste nivån, nivå tre. Vi tog de böckerna för att de är roliga och har bra bilder. Vi tyckte själva om Palle-serien när vi var små. Vi tänkte också på dem som är duktigare på att läsa. En av oss läste ett smakprov ur tre kapitelböcker: ”Akimbo och elefanterna” av Alexander McCall Smith, ”Spöket i Annies rum” av Philippa Pearce och ”Den hiskeliga berättelsen om Lilla Han” av Lena Ollmark.

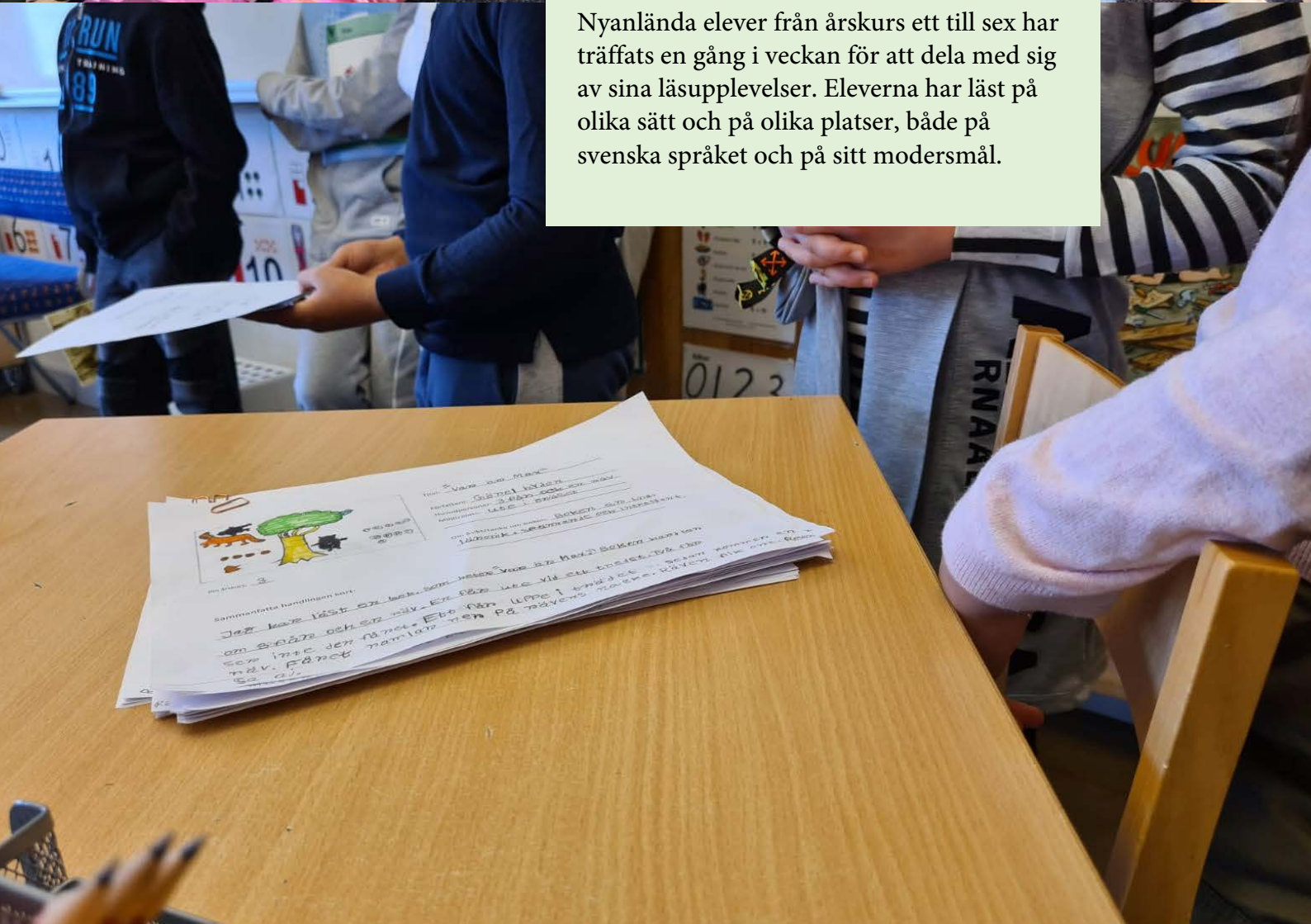
Vad blev ni glada av och fanns det något ni blev förvånade över?

– Vi blev glada över att de lyssnade så bra och ställde frågor. Vi blev jätteglda och förvånade över att många redan hade lånat Palle-böcker. Vi blev också glada över att några av klassen hade börjat läsa kapitelböcker. Sista gången vi läste för tvåorna fick vi se att många hade lånat Palle-böcker på skolbiblioteket och sex av dem hade lånat kapitelböcker som vi hade presenterat. Vi fick applåder efter varje lässtund och eleverna och mentorerna ville att vi skulle fortsätta att läsa men det får bli en annan gång.

→ Nyanlända elever, Gullingskolan

Nyanlända elever från årskurs ett till sex har träffats en gång i veckan för att dela med sig av sina läsupplevelser. Eleverna har läst på olika sätt och på olika platser, både på svenska språket och på sitt modersmål.

Suad Ali, författare till "Dina händer var fulla av liv".
Foto: Kajsa Göransson

"Jag har också stora drömmar och en av dem är att skriva min egen bok. Jag kom till Sverige för fem år sedan och resan till Sverige var svår. Om jag som kom till Sverige utan några kunskaper i språket kan lyckas så kan vem som helst göra det."

→ Klass 8:2, Enbacksskolan

Hur tänkte ni innan

– Vi tyckte mycket om boken "Dina händer var fulla av liv" av Suad Ali som vi läste på svenskan. Vi kände att vi ville att vårt arbete skulle uppmärksammas på något sätt.

Vad gjorde ni?

– Vi lyssnade på hennes sommarprat och läste hennes debutroman "Dina händer var fulla av liv" och därefter skrev vi en gemensam text. Texten blev publicerad på Nyhetsbyrån Järva och även på skolans Instagram-konto. Vi skickade också texten till Suad Ali som publicerade den på sin egen Instagram. För att sprida vår text ännu mer så gjorde vi en utställning i vårt mediatek och vi har satt upp texten på olika platser i högstadiets korridor.

Vad blev ni glada över och fanns det något ni blev förvånade över?

– Vi blev glada över att de publicerade texten på Nyhetsbyrån Järva och vi känner att vi kan bidra till att Suads bok kommer läsas av flera. Det känns stort att Suad uppmärksammat oss genom att publicera vår text som även fick många fina kommentarer. Vi känner oss stolta över att vi visar hur viktigt det är med representation i samhället och att alla behöver någon att se upp till! Alla borde läsa Suads bok!

→ Årskurs 5, Enbacksskolan

Vi började i årskurs 4 att brevväxla med en klass i Upplands-Bro kommun. När vi hade lärt känna varandra genom brevväxling tänkte vi att vi kunde sprida vår läslust och samtidigt fortsätta samarbetet genom att vi skickade videos på när vi recenserade olika böcker i olika genrer. Dessa filmer gjorde vi även QR-koder av som vi satt upp i skolbiblioteket så att även andra elever på vår skola kunde få tips på bra böcker. Några elever fick sen vara med i skolpodden och berätta om sina böcker så att det skulle nå ut till fler.

Vi fortsatte sen med att själva läsa kända sagor på engelska. Dessa sagor gjorde vi egna bildspel till i Imovie, som vi läste upp sagan till. Några av oss gick in till årskurs 4 och läste sagor för dem på engelska. De fortsatte sen arbetet med att lyssna på alla våra sagor genom att titta på bildspelen med våra berättarröster till på egen hand. Till varje saga ställde vi frågor på innehållet i slutet av filmen. De ska nu fortsätta att läsa sagor på engelska på egen hand.

Nu har alla i klassen läst "Ishavspirater" av Frida Nilsson och den har vi sen skrivit recensioner om och ställt ut i skolans bibliotek.

"Vi blev väldigt glada av att sprida läslust och att få andra att läsa mer. Det vi blev mest förvånade över var att många blev inspirerade och lånade de böcker vi rekommenderade."

Rachel Renée Russell, författare till "Nikkis dagbok".
Foto: Suna Lee

→ Två elever i årskurs 3, Enbacksskolan

Vi ville vara med i Läsplogen och tänkte att en utställning i vårt skolbibliotek kunde vara bra. Med utställningen ville vi ge lästips till andra elever på skolan. Vi tänkte också att om man vet mer om böckerna så blir man nyfiken, därför letade vi reda på länkar om "Nikkis dagbok". Vi hade gjort en utställning tidigare och märkte att många lånade av de böckerna.

Först planerade vi, på rasterna, vilka böcker vi skulle ha med. Vi ringde varandra ibland på eftermiddagarna och pratade om vilka böcker vi skulle välja, och planerade lite. Vi valde böcker vi gillar nu, men också sådana vi läst tidigare och som är mer lättlästa. När vi kom till biblioteket tog vi fram böckerna och skrev på lappar lite vad böckerna handlade om. Vi gjorde kopior på framsidor från böckerna och hade med lite småpynt hemifrån. Sedan kom vi på att vi skulle göra bokmärken. Vi satte upp grejerna på en skärm och la fram böcker på ett bord. Vi skötte om utställningen i fyra veckor, fyllde på med nya böcker när några blev utlånade och gjorde fler bokmärken.

Vi såg att böcker från vår utställning blev utlånade. Många tog "Nikkis dagbok", den som vi gjort mest reklam för. Vi blev förvånade över att så många böcker blev utlånade och över att bokmärkena tog slut så fort. Det var kul att göra utställningen också.

Jurymedlemmarna Katarina Lycken Rüter och Bengt-Erik Engholm vid prisutdelningen på Enbacksskolan. Melody Farshin kunde inte medverka. Foto: Annelie Drewsen

Juryn presenterar

VINNARNA AV LÄSPLOGEN 2021

På världsbokdagen den 23 april delades Läsplogen ut för första gången. Priset delades lika mellan Elinsborgsskolans biblioteksråd samt poesipiloterna Saber Ibrahim, Khalid Ali Dahir, Rayan Imam och Ali Mohamed i årskurs 8 på Enbacksskolan. Prisutdelningarna skedde på respektive skola. På de följande sidorna kan du läsa om de vinnande bidragen.

Poesipiloterna Rayan Imam, Saber Ibrahim, Khalid Ali Dahir och Ali Mohamed från årskurs 8 i Enbacksskolan. Foto: Annelie Drewsen

🏆 Poesipiloterna på Enbacksskolan 🏆

Saber Ibrahim, Khalid Ali Dahir, Rayan Imam och Ali Mohamed i årskurs 8 på Enbacksskolan tilldelas Läsplogen 2021 för ett finstämt och passionerat delande av egna läsupplevelser. Genom att våga stiga fram och läsa poesi, samtala om dikt och skapa relationer genom litteratur har ni blivit läsande förebilder.

Hur tänkte ni innan?

– Känslan i kroppen innan vi skulle läsa för de yngre var pirr i magen och vi var rädda att vi skulle glömma vad vi skulle säga. Det som gjorde oss glada var att de ställde många frågor och eleverna kändes intresserade av det mycket viktiga ämnet vi pratade om och det gjorde oss förvånade – också med tanke på vad vi hört om den ena klassen. Alltså att det kunde vara stökigt.

Vad gjorde ni?

– Det började med att vi läste Mona Monasars diktsamling ”Modersmål” på svenskan och hela klassen tyckte väldigt mycket om den och vi hade massa bra diskussioner. Vi ville att fler skulle få ta del av hennes poesi och samtidigt ville vi vara bra förebilder på skolan. Vi var med i ett avsnitt på skolradion och läste upp några dikter och pratade om vad dikterna vill förmedla. Många tyckte det var jättebra så vi fick fin respons och då tänkte vi att det vore kul att läsa för yngre elever. Vi började med ettorna och sedan läste vi för sexorna. Vi kopierade även upp några av dikterna så att eleverna i sexan kunde läsa dem igen. Vi har även tillsammans med vår svenskalärare gjort en utställning med klassens favoritdikter där eleverna har lagt till sina egna tankar och funderingar. Utställningen sitter uppe i högstadiets korridor och många stannar och läser.

Vad blev ni glada av? Och fanns det något ni blev förvånade över?

– Vi var nervösa innan vi skulle läsa för ettorna eftersom det var första gången men det var faktiskt jätteroligt och barnen verkade tycka om att vi kom. Det var blandade känslor innan vi läste för sexorna eftersom vi inte visste om de skulle ta åt sig av dikterna och förstå budskapet men vi var inte så nervösa för nu var vi vana. Även sexorna lyssnade jätteintresserat! Och om någon var lite pratig så sa vi till dem på ett bra sätt för vi vill även vara förebilder.

→ Se [Poesipiloternas trailer](#)

”Jag blev förvånad över att några killar som ibland kan vara lite stökiga kom fram till oss och ville läsa våra dikter igen så vi kopierade upp våra dikter i ett häfte och gav till alla i årskurs 6.”

Saber

”Jag blev förvånad över att alla i både ettan och sexan lyssnade så bra på oss och att många söker kontakt med oss i efterhand i korridoren. Det känns som att vi har blivit förebilder!”

Khalid Daahir

”Vilket fint initiativ av er som valt att läsa för era yngre skolkamrater. Läsupplevelser som vi för vidare kan vara något av det starkaste och finaste vi kan göra för våra kamrater tycker jag. Litteraturen öppnar upp många världar och jag är berörd av att min poesisamling kunnat vara en liten del av det. Fortsätt att läsa sådant som väcker tankar och känslor hos er, det gör livet och världen rikare.”

Mona Monasar, poet från Tensta

🏆 Elinsborgsskolans biblioteksråd 🏆

Elinsborgsskolans biblioteksråd tilldelas Läsplogen 2021 för ett läsfrämjande arbete som sträcker sig över både det stora och det lilla, med en mångfald av uttryck och en gemensam glädje i litteraturen. Alla vill väl dansa bokdans!

Elinsborgsskolans biblioteksråd. Foto: Annelie Drewsen

Biblioteksrådet berättar:

Biblioteksrådet består av tio elever från årskurs 2–6 och ansvarar för planering för några veckor på vårterminen då hela skolan läser. Mellan sportlovet och påsklovet har hela skolan arbetat med vårt läsprojekt Väck läsaren! Varje klass har fått planera själv hur de vill arbeta för att peppa andra att läsa mer. Biblioteksrådsrepresentanterna utformade en ny design (läsande uggla + text) på en pin som rådet sedan fick tillverka till alla på skolan. Tanken var att om alla hade på sig sin pin så väckte man intresse för projektet och påminde varandra att väcka läsare.

Det här har vi gjort:

- boksamtal i klassen
- berättat om böcker för andra
- lyssnat på Ugglo
- lyssnat på högläsning
- skrivit om böcker
- skrivit egna böcker – skapat ett klassrumsbibliotek
- satt upp bokrecensioner i klassrumsfönstret så man kan läsa från skolgården
- skapat en läshörna i klassrummet där man vill sitta och läsa
- läst högt hemma (föräldrar/syskon)
- förskoleklasserna har tagit med sina gosedjur och väckt dem som läsare
- utebibliotek på lunchrasten (samarbete med rastgruppen)
- delat ut Barn- och ungdomskatalogen från Kulturrådet i närområdet (där det står om vår skola som årets bokväckare).

Vi är glada för hela skolans engagemang. Utebiblioteket blev mycket populärt, på soliga dagar var det kö till utlåningsdatorn. Det känns som om alla klasser har varit positiva till att delta i läsfrämjande. Projektet avslutades med en läsarfest. Då bjuder skolan på bokfika så alla håller sig vakna när de läser... sedan inbjuds alla klasser till bokdans. Bokdansen har vår danslärare gjort en instruktionsvideo till som all får följa och filma. Musikläraren planerar sedan sätta ihop att filmer till en gemensam film där hela skolan dansar till sången 'Nu ska jag läsa'.

Hoppas många skickar in bidrag till Läsplogen som är ett jättebra initiativ för alla skolor i Tensta!

→ Lyssna på sången ["Nu ska jag läsa"](#)

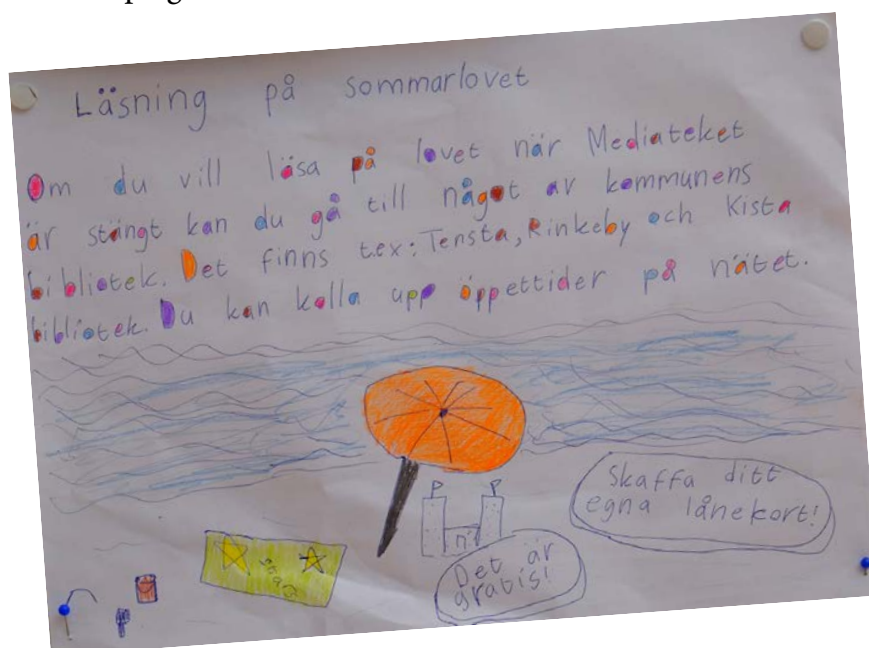
Elinsborgsskolans utebibliotek. Foto: Annelie Drewsen

Vad vinner vi på att låta eleverna bli läsfrämjare?

- Alla människor mår bra av att göra gott för andra, så även våra elever. Jag hoppas att även de som inte fick pris känner att de gjort något fint när de stöttat andras läsning.
- När vi vill att eleverna ska göra något läsfrämjande så måste vi föra samtal om vikten av läsning. Dessa samtal kan handla om läsningens betydelse för den enskildes möjligheter och personliga utveckling, men också om läsningens betydelse för vårt gemensamma: för demokrati och samhällsutveckling.
- Barn och ungdomar vet kanske bäst vad de behöver för att läsa mer? Deras erfarenheter av sitt och sina vänners liv ger dem insikter som vi vuxna kan ha svårt att tillägna oss.
- Nästan alltid innebär läsfrämjandet också att man läser själv, för att kunna boktipsa till exempel.
- Barns och ungdomars läsning blir synlig i det läsfrämjande arbetet. I media talas det ofta om bristen på läsning, här lyfts i stället läsningen fram – och det behövs!

Cilla Dalén, initiativtagare till Läsplogen

LÄSPLOGEN I MEDIA

Till prisutdelningarna på världsbokdagen den 23 april 2021 var lokalpressen inbjuden. Efteråt skickades ett pressmeddelande ut till ytterligare ett 30-tal redaktioner.

P4 STOCKHOLM direktsände från prisutdelningen på Enbacksskolan och publicerade även ett inslag på webben senare under dagen:

[Tenstaelever läser poesi för yngre elever – prisas](#)

NYHETSBYRÅN JÄRVA publicerade två artiklar om Läsplogen 2021:

[Poesipiloter och bokdansande skola får Läsplogen 2021](#)

[Poesipiloterna – Saber, Khalid, Rayan och Ali](#)

BOKTUGG publicerade en artikel:

[Läsfrämjarpriset Läsplogen delas lika mellan två Tenstaskolor](#)

MITT I har också skrivit om Läsplogen:

[Nytt pris ska få Tenstabarn att läsa mer](#)

P4 Stockholms reporter Peter Johansson intervjuar två av vinnarna av Läsplogen 2021. Foto: Annelie Drewsen

A decorative background featuring black silhouettes of birds in flight. Some birds are arranged in a V-formation, while others are scattered across the page. The birds are simple, stylized shapes with wings spread.

Vad är en Lasplog?

En plog är ett redskap som bonden använder, men ordet används också för att beskriva fåglars sätt att flyga i V-form. Båda betydelserna passar bra för att beskriva vad läsfrämjande är. Därför heter Textpiloternas pris för läsfrämjande just Lasplogen!

FÖRBEREDA FÖR LÄSNING

Bonden använder plogen för att förbereda jorden, så att grönsakerna eller säden ska växa bra. Läsfrämjande arbete liknar plogning, eftersom du som läsfrämjar försöker få läsningen att ta fart.

Bondens plog tar bort hinder som ogräs och stenar i marken, så att det växer bättre i jorden. Du som är läsfrämjare kan hjälpa till att ta bort hinder för läsningen. Du blir en plog som förbereder för läsning – en lasplog!

KLARA MER TILLSAMMANS

När fåglar ska flyga långt tillsammans bildar de en plog i luften, alltså den V-form som du kan se uppe i himlen. Plogen gör det lättare för fåglarna att flyga, eftersom V-formen minskar luftmotståndet. Tillsammans orkar fåglarna flyga längre än de hade klarat ensamma.

Det tyngsta arbetet gör fågeln som flyger först. Därför byter fåglarna ofta plats med varandra, och hjälps åt att leda plogen. Så kan man också tänka med läsfrämjande. Om vi jobbar ihop kan vi komma riktigt långt. Vi kan också turas om att vara den som leder arbetet och visar vägen.

Tillsammans kan vi bilda en effektiv plogform – en lasplog!

TEXTPILOTERNA är en ideell förening vars syfte är att skapa gränsöverskridande språk-, läs- och skrivmöten. Föreningen bildades den 30 maj 2016 i Stockholm och är politiskt och religiöst obunden. Vi har verksamhet främst i Stockholmsområdet

KONTAKT

textpiloterna@gmail.com

www.textpiloterna.se

Redaktör: Annelie Drewsen

Logotyp: Edith Drewsen Fernandez

Foto: Jon Aagaard Gao, Annelie Drewsen, Kajsa Göransson och Suna Lee. Bokomslag och författarporträtt är hämtade från respektive förlags webbplats. Övriga foton tillhör inlämnade bidrag.

Innehållet i denna rapport får ej publiceras utan medgivande från föreningen Textpiloterna eller respektive elev/vårdnadshavare/skola.

VAR MED I LÄSPLOGEN 2022!

Anmälan öppnar
1 september 2021

Håll utkik på:

<http://www.textpiloterna.se/lasplogen/>

